

Sygn. akt III Ca 1142/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lutego 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Leszek Dąbek

Protokolant Aldona Kocięcka

po rozpoznaniu w dniu 7 lutego 2019 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa Krajowego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej w W. (uprzednio Fundusz Gwarancyjny (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa

w W.)

przeciwko D. L. (L.)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Z.

z dnia 13 kwietnia 2018 r., sygn. akt I C 1762/17

1) **zmienia zaskarżony wyrok o tyle, że uchyla nakaz zapłaty sporządzony w dniu 16 czerwca 2015 r. przez Sąd Rejonowy dla Warszawy M. w W. (sygn. akt II Nc 12410/15) w części nakazującej pozwanemu D. L. zapłacić powódce Krajowemu (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością Spółce komandytowej w W. (uprzednio Fundusz Gwarancyjny (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa w W.) odsetki ustawowe od kwoty 5000 zł (pięć tysięcy złotych) za okres od dnia 1 grudnia 2012 r. do dnia 16 września 2016 r. i w tej części powództwo oddala;**

2) **oddala apelację w pozostałej części.**

SSO Leszek Dąbek

Sygn. akt III Ca 1142/18

UZASADNIENIE

Powódka Fundusz Gwarancyjny (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. żądała zasądzenia na jej rzecz od pozwanego D. L. kwoty 5.000zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 12 2012r.

oraz zwrotu kosztów procesu.

Uzasadniając żądanie twierdziła, że jest w posiadaniu weksla wystawionego przez pozwanego na kwotę dochodzoną pozwem, którego termin płatności upłynął 3 11 2012r. Pomimo przedstawienia go pozwanemu do zapłaty nie został

on przez niego wykupiony w związku z czym powód zmuszony jest dochodzić swych praw na drodze postępowania sądowego.

Sąd Rejonowy dla Warszawy M. w W. sporządził w dniu 16 06 2015r. nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, w którym polecił pozwanemu zapłacić dochodzone należności.

Pozwany D. L. wniósł zarzuty od nakazu zapłaty w których wnosił

o jego uchylenie i oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powódki na jego rzecz zwrotu kosztów procesu.

Zarzuczał, że powódka nie posiada legitymacji czynnej, brak było podstaw do wystawienia weksla, jest on nieważność i został nieprawidłowo wypełniony.

Zarzuczał także, że dochodzone roszczenie nie istnieje i nie zostało przez powódkę udowodnione.

Sąd Rejonowy w Z. w wyroku z dnia 13 04 2018r. utrzymał w mocy nakaz zapłaty.

W ustalonym stanie faktycznym w motywach orzeczenia stwierdził, że powódka dochodzi roszczeń z weksla wystawionego przez pozwanego. Wynikające z niego zobowiązanie ma charakter abstrakcyjny i zachowuje ono swą ważność niezależnie od przyczyn, które spowodowało jego powstanie i umieszczony na wekslu podpis stanowi wyłączną przyczynę powstania zobowiązania wekslowego osoby która podpisała weksel. Przywołał regulację art. 17 ustawy z dnia 28 04 1936r. – Prawo wekslowe (Dz.U. 1936r. nr 37, poz. 282 z późniejszymi zmianami) oraz pogląd prawny wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia: 20 04 2004r., 26 04 2002r. i 19 06 2008r. (odpowiednio w sprawach o sygn. akt: V CK 427/03, III CKN 1050/99 i V CSK 48/08). Wskazał, że w ich świetle przywołana regulacja prawna nie wyłącza możliwości podnoszenia „przeciwko wekslowi z zarzutów wynikających ze stosunków niewyrażonych

w wekslu”, jeżeli spór toczy się pomiędzy kontrahentami wekslowymi lub kiedy posiadacz nabywający weksel, działał świadomie na szkodę dłużnika i tylko w tych przypadkach stosunek podstawowy służy za podstawę ewentualnej obrony pozwanego. Oceniał, że pozwany - wbrew dyrektywie zawartej w art. 6 k.c. - nie wykazał, żeby powódka (indosatariusz) nabywając weksel działała na jego szkodę oraz stwierdził,

że wbrew zarzutowi pozwanego przedłożony weksel zawierał wszystkie obligatoryjne elementy przewidziane w art. 1 Prawa wekslowego. Nie budziło także wątpliwości prawidłowość przeniesienia weksla przez P. S. na rzecz powódki (indos).

Z tych względów podniesione przez pozwanego i zarzuty nieważności weksla, jego wadliwego wypełnienie oraz braku po stronie powódki legitymacji czynnej uznał za niezasadnione (w szczególności, że pozwany podnosząc te zarzuty nie wskazał jakie konkretne przepisy prawa miały zostać naruszone). Następnie wskazał, że stosownie do regulacji art. 70 w związku z art. 103 i 104 prawa wekslowego dochodzone roszczenia przedawniają się z upływem trzech lat od daty płatności i wobec nie upływu tego terminu do dnia wniesienia pozwu uznał także za bezzasadny zarzut pozwanego przedawnienia dochodzonych roszczeń.

O kosztach procesu orzekał w oparciu o regulację art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Orzeczenie zaskarżył **pozwany D. L.**, który wnosił o jego zmianę przez uchylenie nakazu zapłaty i oddalenie powództwa oraz zasądzenie na jego rzecz

od powódki zwrotu kosztów procesu za obie instancje, bądź jego chylenie i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Zarzucił, że przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia popełniono błąd w ustaleniach faktycznych poprzez przyjęcie, że roszczenie istnieje, pomimo nie przedstawienia na tę okoliczność żadnych wiarygodnych dokumentów oraz że powód miał prawo wypełnić weksel i dochodzić z niego roszczeń, mimo, że nie przedstawił deklaracji wekslowej

i innych dokumentów, z których uprawnienia te by wynikały.

Ponadto zarzucała że naruszono wskazane w apelacji regulacje prawa materialnego w sposób w niej podany.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje:

Sąd pierwszej instancji trafnie zakwalifikował dochodzone roszczenie a następnie prawidłowo rozpoznał sprawę i skonstruował prawidłową podstawę faktyczną orzeczenia..

Ustalenia składające się podstawę faktyczną orzeczenia dotyczą okoliczności bezspornych pomiędzy stronami i w istocie ich prawidłowość nie była kwestionowana w apelacji, gdyż w ramach podniesionego w niej zarzutu istnienia sprzeczności pomiędzy poczynionymi ustaleniami a zebrany w sprawie materiałem skarżący neguje prawidłowość dokonanej przez Sąd Rejonowy oceny prawnej.

Z tych też względów Sąd odwoławczy przyjął za własne ustalenia Sądu pierwszej instancji.

Dokonana przez Sąd Rejonowy ocena prawna ustalonego stanu faktycznego jest prawidłowa i Sąd odwoławczy w tej części ją podziela (orzecz. SN z dn. 26 04 1935r. III C 473/34, ZB. Urz. 1935r. nr 12, poz. 496).

Powódka dochodzi roszczeń z indosowanego weksla własnego (w toku postępowania nie wykazano, że jest to weksel in blanco).

Jego ważność, prawidłowość wypełnienia i indosu – pomimo dyrektywy

z art. 6 k.c. - nie została przez skarżącego w toku postępowania podważona (na te okoliczności nie tylko nie zaoferował on Sądowi żadnych dowodów ale jego zarzuty były ogólne i nie wskazano w ich ramach – poza zakwestionowanym miejscem płatności weksla w ramach zarzutu niewłaściwości miejscowej sądu - na czym ewentualne nieprawidłowości te miały by polegać i jakie konkretne regulacje prawne zostały przez to naruszone).

W toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji nie podnoszono,

iż weksel został wystawiony na zabezpieczenie roszczeń z umowy o kredyt konsumencki (zarzut naruszenia regulacji art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 12 05 2011r. o kredycie konsumencki został zgłoszony dopiero w apelacji) i co należy podkreślić także w apelacji nie wskazano jakiej konkretnej umowy miałyby to dotyczyć (wcześniej w piśmie procesowym z dnia 19 01 2017r. w którym pozwany zakwestionował właściwość miejscową sądu twierdzono jedynie, że weksel „stanowi najprawdopodobniej pochodną zawartej wcześniej przez strony umowy, którą zabezpiecza”, lecz nie wskazywano jakiej konkretnej umowy miało to dotyczyć).

W konsekwencji czego w materiale sprawy brak jest podstaw do poczynienia w tym zakresie pozytywnych ustaleń, a to wyłącza możliwość zastosowania wskazanej powyżej regulacji prawnej.

Czyni to apelację w części dotyczącej zasądzonego żądania głównego i części zasądzonych od niego odsetek ustawowych za opóźnienie (poniżej) bezzasadną w rozumieniu art. 385 k.p.c., co z mocy zawartej w nim regulacji prowadziło w tym zakresie

do jej oddalenia.

Przy rozpoznaniu sprawy umknęło jednak uwadze Sądu pierwszej instancji, że jakkolwiek pozwany twierdził, że weksel został przedstawiony pozwanemu do zapłaty to w żaden sposób tego nie wykazał, więcej nie wskazał nawet kiedy miało to nastąpić.

Zgodnie z art. 38 Prawa wekslowego posiadacz weksla płatnego w oznaczonym dniu powinien przedstawić go do zapłaty bądź w pierwszym dniu, w którym można wymagać zapłaty, bądź w jednym z dwóch następnych dni powszednich.

Jeżeli weksel nie zostanie przedstawiony do zapłaty w terminie akceptant i wystawca weksla własnego mają wprawdzie obowiązek zapłaty sumy wekslowej, ale nie popadają oni w zwłokę.

Oznacza to, że nie są oni zobowiązani do zapłacenia dodatkowych kosztów

i odsetek od dnia płatności weksla.

Odsetki za opóźnienie obciążają ich dopiero od dnia wezwania do zapłaty (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 12 lutego 2014 r., sygn. akt I ACa 1233/13, LEX 1448574).

Przedstawienie weksla do zapłaty nie jest warunkiem powstania roszczenia i jego nieprzedstawienie do zapłaty we właściwym terminie powoduje tylko, że stosownie do art. 53 Prawa wekslowego, jedynie utratę prawa wobec zwrotnych dłużników wekslowych.

Natomiast w stosunku do wystawcy weksla własnego ma taki skutek, że może on złożyć sumę wekslową do depozytu sądowego na koszt i niebezpieczeństwo posiadacza weksla (art. 42 PW) oraz taki, że odsetki za zwłokę nie obciążają wystawcy

od dnia płatności wskazanego na wekslu. (Por. wyrok Sądu Najwyższego z 2 października 2003 r., sygn. akt V CK 241/02, LEX 175961).

Także w literaturze wskazuje się, że jeżeli nie doszło do przedstawienia weksla do zapłaty, posiadacz traci roszczenia wekslowe względem zwrotnie zobowiązanych, ale w mocy pozostaje odpowiedzialność wekslowa dłużnika głównego oraz jego poręczycieli wekslowych (por. M. Kaliński: Prawo wekslowe i czekowe. Komentarz, LexisNexis 2014, teza 7 do art. 38 i powołane tam orzecznictwo oraz literatura).

W takiej sytuacji skuteczne jest jednak przedstawienie weksla do zapłaty w drodze wniesienia pozwu, z tym jednak, że odsetki można wówczas naliczać dopiero

od czasu, gdy wystawca weksla mógł dokonać jego oględzin i stwierdzić czy jego zobowiązanie wekslowe istnieje (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 23 listopada 2004 r., sygn. akt I CK 224/04, LEX 277075, a także postanowienie Sądu Najwyższego z 22 lutego 1968 z., sygn. akt I CZ 115/67, OSNC 1968/11/194, których argumentację Sąd Okręgowy w pełni akceptuje).

Dlatego na skutek nie wykazania w toku postępowania przez powódkę kiedy przedstawiono pozwanemu weksel do zapłaty, nie może ona skutecznie żądać odsetek od zasądzonej należności głównej za okres przed doręczeniem pozwanemu odpisu pozwu.

W niniejszej sprawie - wobec wadliwego doręczenia pozwanemu odpisu nakazu zapłaty wraz z odpisem pozwu - przyjąć należy, że pozew był znany pozwanemu

dopiero w dniu wniesienia przez niego zarzutów.

Miało to miejsce w dniu 16 09 2016r. (k. 32 akt) i w materiale sprawy powódce odsetki za opóźnienie się pozwanego w spełnieniu świadczenia należą się dopiero

od dnia następnego.

Z tej przyczyny żądanie zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie się pozwanego w spełnieniu świadczenia głównego za okres do tej daty było nieuzasadnione, co w połączeniu z powyższym prowadziło do zmiany zaskarżonego wyroku - w oparciu o regulację art. 386 § 1 k.p.c. – przez uchylenie w tej części nakazu zapłaty i oddalenie powództwa.

Reasumując w podanym zakresie zaskarżony wyrok jest wadliwy i dlatego w apelację w tej części jako uzasadnioną uwzględniono zmieniając wyrok

w sposób podany w punkcie 1 sentencji w oparciu o regulację art. 386 § 1 k.p.c.,

a w pozostałej części apelację jako bezzasadną oddalono na mocy art. 385 k.p.c.